

نقش تعدیل کننده تعلیق مراقبتی

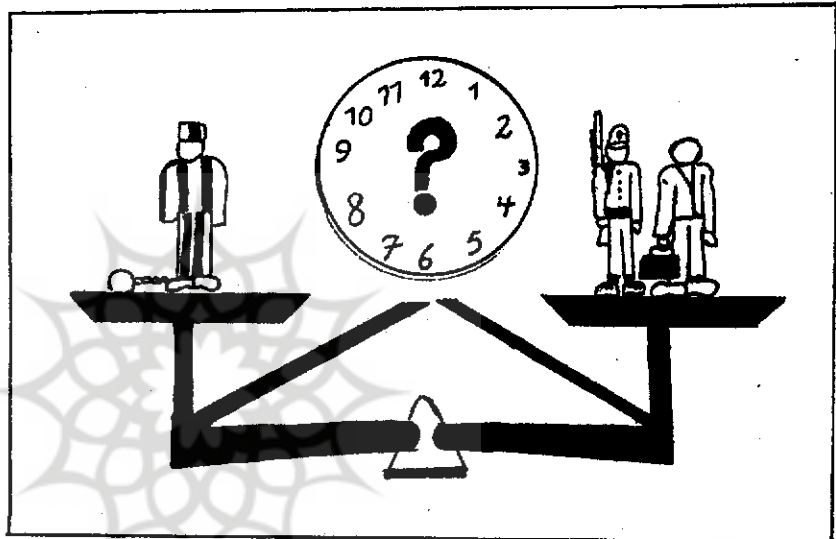
به عنوان کیفر جایگزین زندان

□ دکتر محمد صالح ولیدی (دانشیار دانشکده حقوق دانشگاه آزاد اسلامی)

(قسمت اول)

تعدیل کننده تعلیق مجازات - بخصوص مفهوم نوین آن - به عنوان کیفر جایگزین زندان در ارتباط با مجرمین جوان، مورد بررسی و تجزیه و تحلیل قرار گیرد، امید است تا شایستگی عنوان پژوهشی نوین در جهت شناخت اصول و اهداف و خصوصیات خاص این نهاد در گذشته و حال را بیابد. نیز بدین امید که این مختصر مقاله، مورد عطف توجه خاص مسؤولین قوه قضائیه و سیاستگذاران نظام کیفری کشور ما در زمینه تجدیدنظر و اصلاح مقررات جزائی (فصل سوم از باب دوم قانون مجازات اسلامی) درخصوص نهاد تعلیق به روش نوین مناسب با ساختار فرهنگی، اجتماعی و قضائی کشورمان گردد و بدین وسیله زمینه تقلیل آمار مجرمین - بویژه مجرمین جوان - و درنهایت رهایی از نظام سستی تعلیق مجازات فعلی گردد، ان شاء...

مقدمه: اصولاً دادرسی کیفری با صدور حکم قطعی به محکومیت جزائی و اجرای مجازات درباره مجرم منتهی خواهد شد. اما در پاره‌ای از اوقات به عللی ممکن است که دادگاه، اجرای مجازات را موقتاً برای مدتی به تأخیر اندازد. در این صورت،

پیشگفتار

می‌توان یکی از جلوه‌ها و بازتاب عقاید طرفداران مکتب تحقیقی در جهت جلوگیری از تکرار جرم و فراهم نمودن زمینه‌های اصلاح و تربیت مجرمین به حساب آورد.^(۱)

مطالعه سوابق تاریخی تعلیق مجازات در نظامات کیفری نشان می‌دهد که فکر و اندیشه علمی راجع به این نهاد بعد از پیدایش و نهادینه شدن در قوانین مجازات، در دو مفهوم ابتدائی "تعلیق ساده" و مفهوم پیشرفته آن، "تعلیق توأم با مراقبت"، مورد توجه صاحب نظران و قانونگذاران قرار گرفته است.^(۲)

در این نوشتار سعی شده تا نقش

تعلیق مجازات، به عنوان یکی از عوامل تعدیل کننده محکومیت‌های کیفری، از جمله موضوعات مهم حقوق جزای عمومی است. این تأسیس حقوقی در تاریخ حقوق کیفری نمودی است که در قرن نوزدهم شکل گرفته و نهادینه شده و در قرن بیستم راه کمال را پیموده است. پیدایش این نهاد در بدو امر، مرهون نشر افکار و اندیشه دانشمندان طرفدار مکتب تحقیقی حقوق جزا و مساعی و تلاش جرم‌شناسان در پایان قرن نوزدهم است.

بدین لحاظ، نهاد تعلیق مجازات را

مجازات‌هایی که از طرف دادگاه تعیین شده ولی اجرای آن برای مدت معینی به تأخیر می‌افتد، تعلیق اجرای مجازات نامیده می‌شود و اگر مجرم در دوران تعلیق مجازات از شرایطی که به وسیله قانون و دادگاه تعیین شده است سرپیچی کند، حکم تعلیق فسخ و مجازات مقرر در دادنامه درباره او اجرا می‌شود. پس تعلیق اجرای مجازات، مظهر اختیاری است که قانون به منظور فردی کردن مجازات به دادگاه واگذار نموده است و ارتباط مستقیمی با درجه وخامت جرم و میزان مجازات مقرر در قانون و همچنین شخصیت خاص مرتکب جرم دارد. درحقیقت، دادگاه با توجه به حالات و روحیات مرتکب جرم به این نتیجه می‌رسد که تهدید به اجرای مجازات در آینده نسبت به مجرم بیش از اجرای مجازات در رفتار آتی مجرم مؤثر خواهد بود. براین اساس، میزان تهدید و مدت زمان تعلیق را تا یک سطحی که از نظر روانی کافی باشد، بالا می‌برد و در صورتی که مجرم این دوره را بدون ارتکاب جرم جدید به پایان برساند، از اجرای مجازات معاف خواهد شد ولی اگر مجرم مرتکب جرم دیگری بشود، دیگر مستحق ارفاق نیست و حکم تعلیق او فسخ می‌گردد.

مطالب نوشتار حاضر را به ترتیب زیر مطرح و بررسی می‌کنیم.

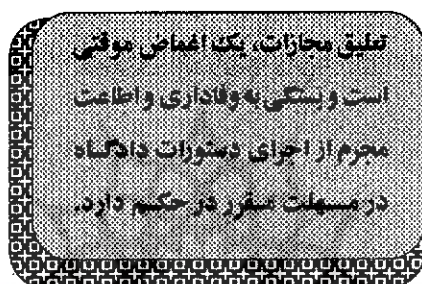
فصل اول - تعلیق ساده اجرای مجازات:

مبنی بر این مورد، مفهوم حقوقی تعلیق و خصوصیات قانونی و سابقه پیدایش و نهاده شدن این ارفاق قانونی در نظامات مختلف و کشور ایران، بررسی

می‌شود و سپس اهداف قاعده تعلیق و مجازات‌های قابل تعلیق و شرایط اعطای تعلیق به محکوم و عدم تأثیر تعلیق در حق الناس و شرایط مربوط به دوران تعلیق و آثار تعلیق و پیامدهای مربوط به فسخ قرار تعلیق در قانون مجازات اسلامی مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

فصل دوم - تعلیق توأم با مراقبت:

این نوع تعلیق به عنوان آمیزه‌ای از عکس‌العمل جامعه و نحوه نظارت بر مجرم آزاد شده برای تربیت و بازسازی شخصیت اجتماعی وی بررسی می‌شود، و

در آن مفهوم نوین روش ارفاق آمیز تعلیق توأم با مراقبت و شناخت ویژگیهای خاص این نهاد به عنوان کیفر جانشین مجازات زندان و نحوه انتخاب و گزینش مجرم در چارچوب قانون و نظام حاکم، توسط دادگاه مطرح خواهد شد؛ نیز چگونگی سازمان تعلیق و ارائه خدمات مراقبتی، به مجرم و شرایط مربوط به اعطای این ارفاق از نظر نوع جرم ارتكابی مجرم و شرایط سنی و طول مدت آزمایش تعلیق در نظامهای مختلف حقوقی "کامن لو" (common law) و سایر حقوق موضوع مورد تجزیه و تحلیل قرار خواهد گرفت و در نهایت، پیشنهاد لازم برای تجدیدنظر در مقررات سنتی تعلیق برای ایجاد یک سازمان مستقل خدماتی برای تعلیق مراقبتی و نحوه وظایف این سازمان در

نظارت و ارشاد مجرمین در طول مدت تعلیق ارائه خواهد شد.

و اما می‌پردازیم به شرح اولین مبحث از فصل اول از تعلیق ساده اجرای مجازات، یعنی: مفهوم و خصوصیات تعلیق، که تقسیم می‌شود به زیربخشهایی در:

گفتار اول، تعریف تعلیق اجرای مجازات:

همان گونه که قبلاً اشاره شد، تعلیق مجازات یک وسیله اغماض و ارفاقی است که دادگاه با رعایت شرایطی به مجرم اعطا می‌کند. اما در قانون مجازات اسلامی، تعریفی از تعلیق مجازات دیده نمی‌شود. به طور کلی، تعلیق مجازات عبارت از روش قانونی تعدیل مجازات است که به موجب آن، دادگاه پس از انجام دادرسی و صدور حکم، با رعایت شرایطی می‌تواند اجرای مجازاتی را که در دادنامه قید نموده است برای مدت معینی با هدف اصلاح و تربیت مجرم به تأخیر اندازد. بنابراین، تعلیق اجرای مجازات یکی از راههای قانونی اعطای فرصتی به مجرم برای خودداری از ارتکاب جرم و آماده شدن برای بازگشت مجرم به زندگی عادی در جامعه است. اما این نکته را نباید فراموش کرد که در قانون مجازات اسلامی، در ماده (۲۵) این قانون اختیار دادگاه، در صدور حکم تعلیق محدود به محکومینهای تعزیری یا بازدارنده شده است اعم از این که محکومیت تعزیری ناشی از ارتکاب جرایم تعزیری بوده یا ناشی از ارتکاب جرایم مشمول قصاص عفو یا برخی از جرایم موجب حد باشد براین مبنا دادگاه با در نظر گرفتن شرایط مندرج در قانون می‌تواند مجازات مجرم را برای مدت معینی به تأخیر اندازد. (۳)

گفتار دوم، خصوصیات تعلیق مجازات

با توجه به تعریفی که از تعلیق مجازات ارائه شد، ممیزات خاص تعلیق مجازات در قانون مجازات اسلامی را می‌توان به ترتیب زیر دسته بندی نموده، مورد بحث قرار داد.

- ۱- تعلیق مجازات، حقی برای مجرم محسوب نمی‌شود بلکه وسیله و ابزاری است که برای ارفاق و کمک، به دادگاه واگذار شده است تا با اجرای آن، مجرم قابلیت بازگشت به زندگی اجتماعی را بدون تحمل مجازات احراز نماید.
- ۲- تعلیق مجازات، یک اغماض موقتی

آندسته از مجرمینی استحقاق این ارفاق را پیدا می‌کنند که برای نخستین بار مرتکب جرم قابل تعزیر شده باشند.

در صورتی که مجرم در خلال مهلت قانونی تعلیق مجدداً مرتکب جرم گردد، حکم تعلیق او فسخ خواهد شد.

مبحث دوم: سابقه تاریخی تعلیق مجازات:

سرگذشت تعلیق مجازات و نهاده‌ها شدن این ارفاق قانونی را، در نظامهای کیفری که تحت تأثیر انتشار عقاید و نظریات دانشمندان طرفدار مکاتب کیفری و تحول اندیشه کیفری صاحب‌نظران

در حقوق "کامن لو" (common law) بعد از جنگ بین الملل اول از سال (۱۸۷۰م.) انگلستان و اتازونی و نروژ، به طریق سنتی مورد توجه بوده است که مطابق آن، قاضی انگلیسی در برخورد با جرایم کم اهمیت - در صورتی که متهم را مستحق ارفاق می‌دانست - از صدور حکم به محکومیت جزائی او خودداری می‌کرد و تعیین مجازات را برای مدتی به تأخیر می‌انداخت و در این مدت، رفتار متهم به وسیله مأموری که از طرف دادگاه تعیین می‌شد، مورد کنترل قرار می‌گرفت. و چنانچه در مدت مقرر، گزارشی از سوی مأمور به دادگاه، مبنی بر حسن رفتار متهم تسلیم می‌شد، قاضی از تعیین مجازات خودداری می‌کرد ولی هرگاه متهم برخلاف تعهداتش رفتار می‌کرد، دادگاه او را محکوم به مجازات می‌نمود.

اما از نظر تاریخی، پیدایش تعلیق در حقوق سایر کشورهای اروپایی برای نخستین بار در فرانسه به سال (۱۸۸۴) از طرف سناتور (برائره) مطرح شد و این موضوع در سال (۱۸۸۵)، در انجمن بین‌المللی حقوق جزای تشکیل شده در رم مورد بحث و بررسی قرار گرفت و سرانجام به سال (۱۸۹۱)، تعلیق مجازات به شیوه خاصی در قانون جزای فرانسه پذیرفته شد و متعاقب آن، بتدریج در قوانین جزایی کشورهای سوئیس، پرتغال، فنلاند، برزیل، آرژانتین، اتحاد جماهیر شوروی، چین، یوگسلاوی، لهستان و مصر مورد قبول قرار گرفته است.^(۴)

گفتار دوم، روش نوین تعلیق مجازات در نظامهای کیفری بعد از جنگ جهانی دوم:
در اواخر قرن نوزدهم، به علت روند

تعلیق

اجرای مجازات، مظهر اختیاری است که قانون به منظور فردی کردن مجازات به دادگاه واگذار نموده است و ارتباط مستقیمی با درجه وخامت جرم و میزان مجازات مقرر در قانون و همچنین شخصیت خاص مرتکب جرم دارد.

در خصوص مفهوم نوین تعلیق مجازات صورت گرفته است، می‌توان در مقاطع زمانی زیر تقسیم بندی نموده، مورد بحث و بررسی قرار داد:

- ۱- تعلیق ساده اجرای مجازات در دوران بعد از جنگ بین الملل اول.
- ۲- تعلیق نوین اجرای مجازات در دوران بعد از جنگ جهانی دوم.
- ۳- تعلیق اجرای مجازات، در طول هفتاد سال اخیر در ایران.

گفتار اول، تعلیق ساده مجازات در نظامهای کیفری بعد از جنگ بین الملل اول:
مطالعه تاریخ حقوق کیفری نشان می‌دهد که تأسیس حقوقی تعلیق مجازات

است و بستگی به وفاداری و اطاعت مجرم از اجرای دستورات دادگاه در مهلت مقرر در حکم دارد.

- ۳- تعلیق مجازات، تأسیسی است که زمینه فردی کردن مجازات با شخصیت مجرم را فراهم می‌نماید، و رابطه مستقیمی با نوع جرم و نوع مجازات مقرر در قانون مجازات اسلامی دارد یا به عبارت دیگر دادگاه نمی‌تواند همه مجازات‌ها را معلق کند.
- ۴- معافیت قطعی مجرم برای عدم اجرای مجازات تعلیق شده، منوط به حسن رفتار محکوم، مطابق دستور دادگاه در تمام مدت تعلیق می‌باشد.

۵- در قانون مجازات اسلامی، تنها

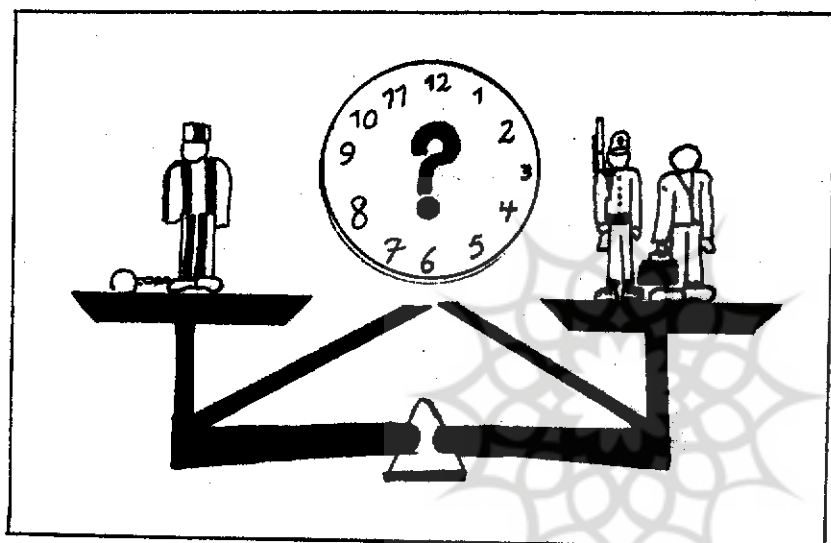
رو به رشد جرایم و افزایش آمار تکرار جرم و ازدحام مجرمان در زندان، بتدریج اعتماد به توانایی جنبه‌های اصلاحی مجازات حبس درباره مجرمین بر اثر نفوذ نظریات جرم‌شناسی بشدت متزلزل شد، به نحوی که مفهوم عدالت کیفری مورد نظر طرفداران مکتب نئوکلاسیک حقوق جزا در اعمال مجازات‌های سالب آزادی به منظور اصلاح و تهذیب اخلاقی مجرمین - بویژه مجرمین جوان - مورد انتقاد و شک و تردید قرار گرفت. در این اوان، تلاشهای ملاطف‌آمیزی تحت تأثیر نظریات جرم‌شناسان برای برداشت نوینی از مجازات به شکل تازه قوت گرفت، چنانکه اعمال مجازات به نحوی به مرحله اجرا گذارده شود که به ابزار مؤثری برای تعالی و اصلاح مجرم بدل گردد. در این راستا، مسأله پیش بینی مجازات‌های جانشین، تحت تأثیر دیدگاه جرم‌شناسی که بر طبق آن جرم یک بیماری قابل علاج می‌باشد، قوت گرفت و تلاشهایی نیز در این راه به عمل آمد که یکی از آنها، استفاده از تعلیق مجازات به روش نوین برای درمان و اصلاح مجرمین بویژه مجرمین جوان، مورد توجه دانشمندان حقوق کیفری و قانونگذاران قرار گرفت و استفاده از مسدودکاران اجتماعی برای نظارت و سرپرستی مجرمینی که مجازات‌های آنها توسط دادگاه معلق شده است، به صورت آزاد و در خارج از زندان برای مدتی به منظور تربیت و آماده شدن برای ادامه زندگی در جامعه تحت ارشاد و راهنمایی مسدودکاران اجتماعی، از طریق ارشاد و راهنمایی مجرم و نظارت مستمر بر اعمال و رفتار این قبیل مجرمین مورد توجه قرار

گرفت. بتدریج نیز گرایش‌هایی در بعضی از کشور به منظور مهار خطرهای ناشی از رفتار مجرمین با استفاده از تعلیق توأم با مراقبت شروع گردیده است. به طوری که در نظامهای کیفری "کامن لو" (common law) و همین طور، در نظامهای مبتنی بر حقوق موضوعه، استفاده از تعلیق مجازات به صورت اعطای آزادی یا مراقبت به شکل خاصی به موقع اجرا درآمد و در این راستا، با این که تعلیق مجازات در نظام "کامن لو"

مجازات، بهترین وسیله کنترل اجتماعی اعمال مجرمانه تلقی می‌گردد و در اغلب کشورهای جهان، تعلیق اجرای مجازات با مفهوم نوین آن در متون جزائی پیش بینی شده و به موقع اجرا گذارده می‌شود.

گفتار سوم: سابقه تعلیق اجرای مجازات در دوران مشروطیت و جمهوری اسلامی ایران:

در کشور ما نیز، قاعده تعلیق مجازات در سیستم جزائی کشورمان برای نخستین

و حقوق موضوعه، عناصر و ارکان مخصوص به خود را دارند، لیکن بعد از جنگ جهانی دوم، زمینه همگرایی بین این دو نظام در مسأله تعلیق مجازات بیشتر شد که در نتیجه، اعمال تعلیق مجازات به صورت آزاد در خارج از زندان در اکثر قوانین کشورهای اروپایی و آمریکایی با روش نوین پذیرفته شده است.^(۵)

امروز در بیشتر نقاط دنیا، کار تعلیق مجازات شیوه آزادی با مراقبت در خارج از زندان، یکی از راه‌حلهای برخورد کارساز با مجرمین (به منظور تقلیل تعداد زندانیان و اصلاح و بازسازی شخصیت اجتماعی مجرم) است. در این معنا تعلیق اجرای

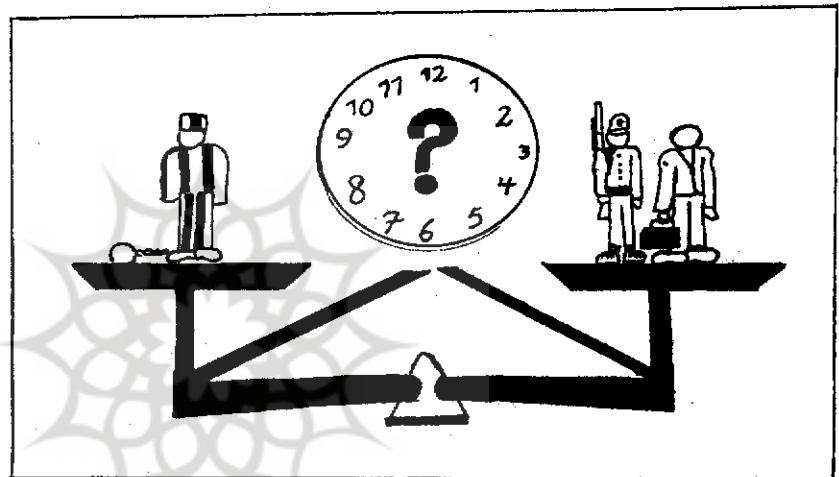
بار در قانون مجازات عمومی، ضمن مواد (۴۷ تا ۵۰) درخصوص مجرمین به جرایم جنحه‌ای پذیرفته شد.

متعاقب آن در سال (۱۳۰۷)، مقررات تعلیق اجرای مجازات مورد اصلاح قرار گرفت. در این قانون موارد مشمول تعلیق، به مراتب محدودتر شد. سرانجام در سال (۱۳۴۶)، مقرره خاصی تحت عنوان (قانون تعلیق اجرای مجازات) مشتمل بر (۱۸) ماده، به تصویب رسید. به موجب ماده (۱) این قانون، برای محکومیت‌های حبس تأدیبی یا جزای نقدی یا هر دو مجازات که ناشی از ارتکاب جنحه یا جنایتی باشد (چنانچه مجازات آن قانوناً از حبس مجرد

شدیدتر نباشد)؛ دادگاه می‌تواند با احراز شرایط عینی اجرای مجازات را برای مدت دو تا پنج سال در ضمن حکم محکومیت، معلق کند. در ماده (۱۷) این قانون، آمده بود که وزارت دادگستری مکلف است ظرف پنج سال پس از تصویب این قانون، وسایل اعمال نظارت بر عملکرد مجرمینی که اجرای مجازات آنها معلق شده و یا در مدت تعلیق، دستوراتی برای آنها صادر شده، فراهم کند و برای تحقق این منظور، تصویب آیین‌نامه خاصی پیش بینی شده

مقررات تعلیق اجرای مجازات در حال حاضر، ضمن مواد (۲۵ تا ۳۷) این قانون، با رعایت شرایط خاصی پیش بینی شده است. ناگفته نماند که در قانون اصلاح پاره‌ای از قوانین دادگستری (مصوب ۱۳۵۶/۳/۲۵) در ماده (۲۲) این قانون، تعلیق تعقیب کیفری در مرحله تحقیقات مقدماتی در دادسرا بدین شرح مورد توجه و تأکید قانونگذار قرار گرفته بود:

« در کلیه اتهامات از درجه جنحه به استثنای جنحه‌های باب دوم قانون

مجازات عمومی هرگاه متهم به ارتکاب جرم اقرار نماید، دادستان رأساً می‌تواند تا اولین جلسه دادرسی یا احراز شرایط معین در قانون، تعقیب کیفری او را با رعایت تبصره‌های ۱ و ۲ ماده (۴۰) مکرر قانون تسریع دادرسی، و اصلاح قسمتی از قوانین آیین دادرسی کیفری و کیفر عمومی، معلق نماید.^(۶)

علاوه بر آن، در سیستم جزائی فعلی، اعطای تعلیق به مجرم در قانون مجازات اسلامی، رابطه مستقیمی با نوع جرم و مجازاتی که دادگاه مجرم را به آن محکوم کرده است، دارد. همچنین این ارفاق قانونی، تنها شامل حال مجرمی خواهد شد

بود. اما تصویب این آیین‌نامه سالها به تعویق افتاد تا این که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی و تصویب آیین‌نامه امور زندانها در جلسه ۲۷۳ (مورخ ۱۳۶۱/۲/۷) شورای عالی قضائی وقت، به تصویب رسید.

اما در جریان تصویب قانون آزمایشی مجازات اسلامی در سال (۱۳۶۱) توسط کمیسیون قضائی مجلس شورای اسلامی، تعلیق اجرای مجازات از صورت قانون خاص خارج شد و در قالب ماده (۴۰) قانون مجازات اسلامی سال (۱۳۶۱)، پیش‌بینی شده بود و سرانجام به تصویب قانون مجازات اسلامی سال (۱۳۷۰)، مقررات ماده (۴۰) سابق فسخ گردید و

که برای نخستین بار مرتکب جرمی شده باشد که دادگاه او را محکوم به مجازات تعزیری یا بازدارنده کرده باشد، اعم از این که حکم صادره ناشی از ارتکاب جرایم قابل تعزیر یا بازدارنده باشد و یا این که حکم به محکومیت تعزیری یا بازدارنده ناشی از ارتکاب جرایمی باشد که اصالتاً مجازات آنها در قانون، قصاص عضو یا حد تعیین شده است اما با در نظر گرفتن شرایط مندرج در مواد قانونی، مجرم را به شلاق تعزیری تا (۷۴) ضربه و یا به تعزیر با نظر حاکم موکول کرده است؛ مانند مقررات ماده (۲۹۱) در باب قصاص عضو، و ماده (۶۸) در باب حد زنا و نظایر آنها.^(۷) از طرف دیگر، انواع محکومیت‌های تعزیری و بازدارنده - اعم از حبس یا جزای نقدی یا شلاق - چنانچه به عنوان مجازات اصلی برای مجرم از طرف دادگاه به هر میزانی که باشد تعیین گردد، قابل تعلیق خواهد بود مگر اینکه از جمله محکومیت‌هایی باشد که قانونگذار، آن را به لحاظ حیثیت عمومی و مخاطرات ناشی از جرم تعلیق، در قانون ممنوع نموده باشد. از طرف دیگر، در حال حاضر محکومیت به حبس توأم با جزای نقدی قابل تعلیق نیست و همین طور اقدامات تأمینی هم شامل تعلیق نخواهد شد. در توجیه ممنوعیت تعلیق اقدامات تأمینی، می‌توان گفت نظر به اینکه اقدامات تأمینی (مانند حکم به اعزام معتاد به مواد مخدر به محل ترک اعتیاد و بازپروری و یا اقدامات تربیتی در مورد صغار و نظایر اینها) اقدامات فوری لازم است و به تأخیر انداختن آنها، به مصلحت مجرم و جامعه نیست و نمی‌توان اجرای آن را معلق نمود. و در نهایت مجازات‌های تکمیلی و تبعی

ناشی از محکومیت‌های جزائی در جرایم قابل تعزیر مانند جرم کلاهبرداری، اختلاس و ارتشا، که موجب انفصال موقت یا دائم مجرم از شغل دولتی می‌گردد و همین طور، بستن مؤسسه یا محل کار یا ضبط اشیای ناشی از جرم، مستقیماً قابل تعلیق نیست.

نتیجه‌گیری نهایی: بنابر آنچه تاکنون گفته شد، این نتیجه حاصل می‌شود که از نظر تاریخ حقوق کیفری، - اندیشه اعطای تعلیق اجرای مجازات به مجرم در دو مفهوم، یکی تأسیس حقوقی تعلیق سنتی یا تعلیق ساده اجرای مجازات - که در قانون

می‌باشد. ولی متأسفانه در کشور ما در حال حاضر چنین نهادی وجود ندارد و در زمان مدت تعلیق تعداد کمی از مجرمینی که اجرای مجازات آنها توسط دادگاه معلق می‌گردد، هیچ گونه سرپرستی و نظارتی بر مجرم برای آماده سازی او برای بازگشت به جامعه صورت نمی‌گیرد و هیچ سازمانی هم متکفل این وظیفه مهم نیست.

به هر حال، چون تعلیق اجرای مجازات به مفهوم نوین آن متضمن ویژگیهای خاصی از قبیل داشتن ساختار مستقل در چارچوب نظام کیفری، برای اعمال

امروز در بیشتر نقاط دنیا، کار تعلیق مجازات شیوه آزادی با مراقبت در خارج از زندان، یکی از راه‌های برخورد کارساز با مجرمین (به منظور تسهیل تعداد زندانیان و اصلاح و بازسازی شخصیت اجتماعی مجرم) است.

مجازات عمومی سال (۱۳۰۴) کشورمان تحت تأثیر دیدگاه طرفداران مکتب نئوکلاسیک حقوق جزا و نیز با اقتباس از قانون جزای سال (۱۸۹۱) پیش بینی شده بود و دیگری - مفهوم نوین تعلیق مراقبتی اجرای مجازات - که تحت تأثیر دیدگاه جرم‌شناسی مبنی بر اینکه، جرم یک بیماری قابل علاج می‌باشد و تعلیق مجازات به روش اعطای آزادی با مراقبت به مجرم به عنوان یکی از مهمترین نهادهای جانشین مجازات زندان، می‌تواند موجبات سازگاری مجدد مجرم را با جامعه فراهم سازد و مدت کوتاهی است که در نظامهای اکثر کشورهای اروپایی و کشور انگلستان و سایر کشورهای که برپایه نظام "کامن لو" اداره می‌شوند، به گونه‌های مختلف رایج و مورد استفاده

سرپرستی و نظارت بر مجرم به منظور آماده سازی مجرم در زمان تعلیق و احراز رفتار متعارف در جامعه است، و تحقق بخشیدن به این مهم با عنایت به حوزه کاری تعلیق مراقبتی در دنیا، مهمترین دلیل انتخاب این موضوع برای ارائه بوده است، نگارنده امیدوار است که با تبیین ویژگیهای روش نوین این نهاد در نظام کیفری، و اشاره به سازمان و ساختار مراجع یا کارشناسانی که عهده‌دار تحقق بخشیدن به این وظیفه انسانی برای اصلاح و درمان مجرم می‌گردند و تاکنون تجارب با ارزشی نیز در این راه به دست آورده‌اند، با انعکاس آن در این مقاله و در نهایت با انتخاب و بکارگیری راه و روش مثبت و سازنده تعلیق اجرای مجازات به شیوه نوین که متناسب با موازین فرهنگی و اسلامی

باشد؛ زمینه مناسبی برای جبران مافات و عدم استفاده از این مجازات جانشین به روش نوین در اصلاح و تربیت مجرمین جوان بتوانیم مسؤولانه در این جهت گام برداریم، و با تجزیه و تحلیل موضوع و نتیجه‌گیری راه کار مناسب را برای تجدیدنظر و جایگزین کردن نهاد تعلیق اجرای مجازات به مفهوم نوین آن به جای مقررات فعلی تعلیق سنتی موجود ارائه نمایم. (۸) ادامه دارد...

پی‌نوشتها:

- ۱- علی آبادی، دکتر عبدالحمین، حقوق جنائی، جلد دوم، ص ۳۶۷، سال ۱۳۵۲، چاپخانه بانک ملی.
- ۲- صانعی، دکتر پرویز، حقوق جزای عمومی، جلد دوم، ص ۲۹۲، سال ۱۳۵۵، دانشگاه‌های سابق.
- ۳- ولیدی، دکتر محمد صالح، حقوق جزای عمومی، جلد چهارم، ص ۱۹۱، سال ۱۳۷۵، چاپ دوم نشر داد.
- ۴- تعلیق مراقبتی و معیارهای مربوط به کمیسیون شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد، سال ۱۹۵۱.
- ۵- تعلیق مراقبتی و معیارهای مربوط به کمیسیون شورای اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل متحد، سال ۱۹۵۱.
- ۶- مهمترین شرایط تعلیق تعقیب کیفری عبارت بودند از:
اولاً، از نظر نوع جرم: محدوده صدور قرار تعلیق تعقیب منحصر به جرائم جنحه کم اهمیت بود.
ثانیاً، از نظر ادله اثبات جرم: مقام قضائی زمانی حق صدور قرار تعلیق را داشت که متهم به جرم ارتكابی اقرار می‌نمود و اقرار او مقرون به حقیقت می‌بود.
ثالثاً، از نظر حیثیت جرم: قبول تعلیق تعقیب کیفری موکول به آن است که جرم از جرایم قابل گذشت بوده و شاکی یا مدعی خصوصی از شکایت خود صرف‌نظر کرده باشد.
- ۷- ولیدی، دکتر محمد صالح، حقوق جزای عمومی، جلد چهارم، ص ۱۹۲، سال ۱۳۷۵، چاپ دوم، نشر داد.
- ۸- گزارش هیأت اعزامی در بازدید از سیستم دادرسی ویژه نوجوانان وین - اتریش، چاپ روزنامه رسمی، اسفند ۱۳۷۷، قوه قضائیه جمهوری اسلامی ایران.